

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k „Návrhu nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie (EHS) č. 2759/75, nariadenie (EHS) č. 2771/75, nariadenie (EHS) č. 2777/75, nariadenie (ES) č. 1254/1999, nariadenie (ES) č. 1255/1999 a nariadenie (ES) č. 2529/2001 o zvláštnych opatreniach na podporu trhu“

KOM(2004) 712 v konečnom znení – 2004/0254 (CNS)

(2005/C 221/10)

Dňa 3. decembra 2004 sa Rada na základe článku 37 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodla konzultovať Európsky hospodársky a sociálny výbor k navrhovanej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a ochranu životného prostredia poverená prípravou prác výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 13. januára 2005. Spravodajcom bol pán Leif E. NIELSEN.

Na svojom 414. plenárnom zasadnutí 9. a 10. februára 2005 (schôdzi z 9. februára) výbor schválil nasledujúce stanovisko 135 hlasmi za, 6 sa zdržali hlasovania:

1. Úvod

1.1 Prepuknutie vážnych infekčných ochorení zvierat, okrem iného bovínnej spongiformnej encefalopatie (BSE), slintačky a krívačky (FMD), klasického moru ošipaných (CSF), a newcastleskej choroby (ND) spôsobilo v EÚ opakovane krízu na trhu s produktmi živočíšnej výroby. V prípade takýchto epizootických nákaz dochádza z dôvodu zastavenia šírenia nákazy k porážaniu zvierat, uplatňovaniu obmedzení obchodu a pod. Náklady na eradikáciu znáša spravidla veterinárny fond s tým, že členské štáty prispievajú na 50 % vynaložených prostriedkov.

1.2 Okrem toho je situácia na trhu s dotknutými výrobkami sťažená aj zákazom predaja a územnými obmedzeniami. Pravidlá pre organizáciu trhu s bravčovým mäsom, vajcami, hydinovým mäsom, hovädzím mäsom, mliekom a mliečnymi výrobkami preto zahŕňajú v takýchto prípadoch možnosti na podporu trhu. Jedným z rozhodujúcich predpokladov pre uplatňovanie takýchto zvláštnych opatrení je, aby členské štáty prijali opatrenia na zabránenie šírenia týchto epizootických nákaz. Okrem toho sú tieto opatrenia prijímané len v tom rozsahu a na dobu, ktorá je nevyhnutne nutná na podporu daného trhu.

1.3 Jednotlivé zvláštne opatrenia, ktoré Komisia prijíma prostredníctvom riadiaceho výboru, boli pôvodne plne financované Spoločenstvom, napríklad v prípade CSF koncom 80. a začiatkom 90. rokov. V roku 1992 bolo v súvislosti s CSF po prvýkrát použité spolufinancovanie členským štátom. Keďže rozsah spolufinancovania nebol presne stanovený, upresnila Komisia v roku 1994 podiel spolu so stanovením podielu Spoločenstva na 70 % pre stanovený maximálny počet zvierat.

Neskôr bola používaná rovnaká sadzba v sektore hovädzieho mäsa pri likvidácii BSE a FMD. Od roku 2001 je podiel členských štátov na spolufinancovaní stanovený na 50 % a bol stanovený na základe požiadavky Dvora audítorov o súbežnosť spolufinancovania veterinárnych opatrení a trhových opatrení.

1.4 Európsky súdny dvor rozhodol v roku 2003, že Komisia nemá právo stanoviť národné spolufinancovanie na 30 %. Tento rozsudok bol vyneseneý na základe žaloby, ktorú Nemecko podalo na súdny dvor vo veci výkupu hovädzieho dobytku v súvislosti s BSE (¹). Podľa tohto rozsudku nemá Komisia právo pokračovať v doterajšej praxi. Preto bolo navrhnuté, aby v budúcnosti bolo národné spolufinancovanie na úrovni 50 % stanovené upresnením pravidiel organizácie trhu s bravčovým mäsom, vajcami, hydinovým mäsom, hovädzím mäsom, mliekom, mäsom oviec a kozím mäsom, a to pre opatrenia týkajúce sa vnútorného trhu ako aj vývozu do tretích krajín.

2. Všeobecné poznámky

2.1 Je poľutovaniahodné, že sa od roku 1992 Komisia a členské štáty odkláňajú v spoločnej poľnohospodárskej politike od dovtedy platného všeobecného pravidla plného financovania opatrení, ktoré patria do tzv. prvého piliera, a to aj pri opatreniach, ktoré sa vykonávajú v rámci spoločnej organizácie trhu. Je prirodzené, že sa Rada pri prijímaní aktuálneho návrhu môže od tohto systému, ktorý sama zaviedla, odkloniť. Komisia sa však na základe rozhodnutia Európskeho súdneho dvora nemôže bez výslovného splnomocnenia odkloniť od rozhodnutí Rady, a to ani vtedy, keď jedná v spolupráci s členskými štátmi a zodpovedajúcimi riadiacimi výbormi.

(¹) Rozsudok z 30. septembra 2003 v prípade C-239/01, Zb. súd. rozh. ESD 2003, s. I-10333.

2.2 Podľa rozsahu a trvania epizootickej nákazy môžu byť jednotlivé opatrenia veľmi nákladné a prevažne financované z verejných prostriedkov. Otázka rozdelenia nákladov medzi EÚ a členské štáty je úzko spojená s otázkou finančnej solidarity medzi jednotlivými členskými štátmi. Pri národnom spolufinancovaní by niektoré členské štáty mali prejsť väčšiu pripravenosť, resp. mať lepšie možnosti pokrytia týchto výdavkov ako iné. Niektoré členské štáty by mohli tieto náklady priamo alebo nepriamo presunúť na podnikateľov, čo, ako bolo v prípade BSE zrejmé, môže mať za následok obmedzenie voľnej súťaže.

2.3 Podľa Komisie budú členské štáty pri likvidácii a predchádzaní nákazám zvierat prejavovať väčšiu iniciatívu, pokiaľ sú spolufinancovateľmi. Aj keď Európsky hospodársky a sociálny výbor tento argument uznáva, nie je vylúčené, že táto požiadavka môže oddialiť alebo sťažiť prijatie rozhodnutia – čím by sa znížila efektívnosť opatrení na potlačenie nákazy.

2.4 EHSV chápe aj názor Komisie, podľa ktorého sa tento návrh rovná pokračovaniu praxe zavedenej od roku 1992, a prostredníctvom ktorého sa zabezpečí súbežnosť medzi opatreniami veterinárneho fondu a opatreniami na organizáciu trhu.

2.5 Zároveň je ale výbor toho názoru, že náklady na zvláštne opatrenia v rámci organizácie trhu, ktoré boli pôvodne

Radou stanovené, je treba posudzovať z hľadiska spoločnej zodpovednosti a finančnej solidarity. Akákoľvek odchýlka od tohto princípu by podľa odhadu EHSV mohla spôsobiť, že by jednotlivé členské štáty prijali rôzne postupy na likvidáciu epizootických nákaz. Napriek účinnej kontrole a preventívnym opatreniam môžu epizootické nákazy prepuknúť náhodne a nečakane. Vplyvmi takejto nákazy na trh by však boli postihnuté aj iné členské štáty. Okrem toho v sebe otázka národného spolufinancovania nesie riziko rozšírenia na iné oblasti a hrozí renacionalizáciou spoločnej poľnohospodárskej politiky.

2.6 Pokiaľ by tento návrh Komisie aj napriek všetkým výhradám získal podporu, bolo by administratívne veľmi náročné a zásadne nespravodlivé, keby mal finančný príspevok v rámci tohto nariadenia byť posudzovaný podľa ustanovení zmluvy o štátnej pomoci. Návrh Komisie na vyňatie z notifikačnej procedúry by preto bolo potrebné uplatniť hneď na počiatku.

3. Záver

3.1 EHSV sa vyjadruje za používanie princípu neobmedzenej solidarity Spoločenstva v prípade zvláštnych opatrení v rámci organizácie trhu. Preto výbor odmieta návrh Komisie na 50 %-né spolufinancovanie týchto opatrení členskými štátmi.

Brusel 9. februára 2005

Predsedníčka

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Anne-Marie SIGMUND